

Het Nederlandse PlattelandsParlement heeft nog een positie te veroveren

"Het Tweede Kamer-werk is vluchtig, en schuift steeds meer richting oneliners. Dit helpt niet bij het winnen van een duidelijke en serieuze positie van het PlattelandsParlement in de nationale politiek. In landen als Zweden en Estland is dat wel gelukt. Wij werken er aan dat het platteland ook in Nederland een plek op de politieke agenda krijgt." Bert Broekhuis, bestuurslid van de LVKK, heeft veel ervaring opgedaan met PlattelandsParlementen, zowel in Nederland als het buitenland. Hij spreekt namens de drie initiatiefnemers LVKK, KNHM en Netwerk Platteland, als voorzitter van de stuurgroep PlattelandsParlement.

"In de aanloop naar het derde PlattelandsParlement willen we goed zicht krijgen op de wijze waarop de resultaten van het voorgaande parlement hebben doorgewerkt," vervolgt Broekhuis. "Daarom proberen we in gesprek te komen met de Vaste Kamercommissie LNV, als dat niet lukt gaan we de kamerleden afzonderlijk benaderen

met deze vraag. Op deze manier kunnen we zorgen voor een terugkoppeling naar het komende PlattelandsParlement op 10 oktober 2009. Voorlopig hebben we de indruk dat er na de brief van de minister over de resultaten van deze dag minder is gebeurd dan werd verwacht. Dat moet de volgende keer anders. Daarom hebben we nu een voor- en natraject uitgestippeld om Tweede Kamerleden te benaderen met het PlattelandsParlement en de resultaten.

Het is nog steeds nodig om het platteland goed in beeld te brengen bij politici. Dat zien we nu ook bij de EU-parlementsverkiezingen, hier komt een eenzijdig beeld van het platteland naar voren met een eenzijdige nadruk op de agrarische sector.

Natuurlijk zijn land- en tuinbouw belangrijk, maar in economisch opzicht is de bijdrage aan de plattelandseconomie beperkt. Dat komt ook omdat andere bedrijven op het platteland door blijven groeien. Er zijn vele zeer succesvolle en vaak innoverende ondernemingen op het platteland die ook in internationaal opzicht aan de top staan. Deze vormen een belangrijke motor voor onze nationale economie."

"In Zweden is duidelijk meer aandacht voor het platteland. Hier bestaat het PlattelandsParlement al meer dan 20 jaar. Dat er tijdens de laatste bijeenkomst vijf ministers aanwezig waren als spreker zegt iets over de mate waarin deze parlementsitting serieus wordt genomen. De onderwerpen laten zien dat er een brede blik is op plattelandsthema's. Het gaat er bijvoorbeeld ook over voedselproductie en marktmechanismen en hoe dit doorwerkt richting ontwikkelingslanden.

"Er zijn vele zeer succesvolle en vaak innoverende ondernemingen op het platteland die ook in internationaal opzicht aan de top staan."

In Estland organiseert Kodukant, de zusterorganisatie van onze LVKK, het PlattelandsParlement. Kodukant en het Estse PlattelandsParlement vormen een instrument in de democratische ontwikkeling in het land. Estland kent veel platteland; de dorpsraden spelen hier een belangrijke rol en zijn de spreekbuis op het PlattelandsParlement. Daarmee klinkt de stem van het PlattelandsParlement goed door bij gemeenten en rijk. Dat is bijvoorbeeld te zien aan de president die tijdens de parlementsitting meepraat in een van de werkgroepen. In dat opzicht is er in Nederland nog een wereld te winnen."

Werkgroepen zorgen voor actief vervolg Provinciale PlattelandsParlementen halen lijnen met politiek aan

In diverse provincies worden, in navolging van het nationale PlattelandsParlement, provinciale PlattelandsParlementen of -Dialogen georganiseerd. Hoe zorg je dat het niet bij praten blijft, maar dat er ná zo'n dag ook echt iets met de resultaten gebeurt?

In Limburg is daarvoor een goede vorm gevonden. Op 3 oktober 2008 werd in Helden het tweede Limburgse PlattelandsParlement gehouden. Slim gepland, in aansluiting op een commissievergadering van Provinciale Staten, waardoor veel Statenleden vanaf het begin van de bijeenkomst al aanwezig waren. In veel gevallen krijgen bestuurders pas aan het eind de resultaten van de themadiscussies gepresenteerd. In Limburg kregen ze een actievere rol toebedeeld; ze namen niet alleen deel aan de discussies maar werden ook gevraagd de verslaglegging voor hun rekening te nemen. Op die manier kregen ze verantwoordelijkheid voor wat er gezegd werd. Tijdens de discussies werd ter plekke een werkgroep in het leven geroepen van bestuurders, burgers en leden van organisaties. Ná het PlattelandsParlement werkt de werkgroep uitkomsten en aanbevelingen uit. In Limburg is het merendeel van deze groepen nog steeds actief.

Tijdens de discussie werd ter plekke een werkgroep in het leven geroepen van bestuurders, burgers en leden van organisaties

Dit model van werkgroepen heeft navolging gekregen in andere provincies. Ook in Overijssel zijn naar aanleiding van de PlattelandsDialog, diverse werkgroepen samengesteld. Daarbij worden zowel statenleden als lokale groepen nauw betrokken. 'De contacten zijn gelegd, dat maakt de lijntjes kort', zegt mede-organisator Karola Schröder. In de loop van het

jaar worden nieuwsbrieven uitgebracht om alle deelnemers te informeren over de stand van zaken. Zo blijven deelnemers betrokken in de twee jaar tussen de bijeenkomsten. Karola Schröder: "We willen de PlattelandsDialog iedere twee jaar blijven organiseren. Veel thema's spelen op verscheidende bestuurlijke niveaus. We zoeken daarom ook aansluiting bij het nationale PlattelandsParlement."

Ook bij het aankomende Nationale PlattelandsParlement is aandacht voor het vervolg. Gezien de ervaringen in voorgaande jaren (zie ook het interview met Bert Broekhuis op pagina 4) is het nodig om in het natraject actief te blijven. Kan een systeem van werkgroepen ook voor het nationale PlattelandsParlement worden ingezet? "Dat zou heel mooi zijn", zegt Koos Mirck, coördinator van de Landelijke Vereni-

ging van Kleine Kernen (LVKK). "Uit deze provinciale ervaring merken we dat zo'n structurele relatie zijn vruchten afwerpt. Je kunt dit model niet één op één overzetten. Maar we zoeken wel naar een vorm waarin we Tweede Kamerleden meer verantwoordelijk kunnen maken voor wat er besproken wordt."

Bevolkingskrimp vraagt om goede analyses en samenwerking

Bevolkingskrimp, het is een spook waar vooral bestuurders graag met een boog omheen lopen. Ook al is het niet zo dat de bevolking in Nederland in de komende jaren ernstig gaat krimpen, toch is het een trend waar we in delen van Nederland rekening mee moeten houden. Arno Korsten, hoogleraar bedrijfs- en bestuurswetenschappen aan de Open Universiteit en bijzonder hoogleraar aan de Universiteit Maastricht, dringt dan ook aan op goede analyses. "Het is verstandig om per gemeente in kaart te brengen wat er aan de hand is en wat de mogelijke gevolgen zijn."

"Het wordt tijd dat er naast het Grote Stedenbeleid ook een Groot Plattelandsbeleid komt!"

"Zo'n analyse kan aan het licht brengen wat de te verwachten trends zijn: neemt het aantal huishoudens toe of af, neemt het aantal inwoners toe of af, is er sprake van vergrijzing of juist van vergroening", somt Korsten op. "Voor sommige delen van het land dient zich nu al een dalend bevol-

kingsaantal aan. Daar kun je bijvoorbeeld problemen verwachten met de winkelvoorzieningen, zorgvoorzieningen, leerlingaantallen in het onderwijs, trage verkoop van woningen.

Als een analyse een dalend inwoneraantal laat zien, is de eerste reflex vaak ontkenning. In Parkstad in Zuid-Limburg waren er drie rapporten nodig voordat de gemeenten het beseef hadden dat er iets speelde. Terwijl daar de problematiek evident is. Naar verwachting zal het inwonertal hier in de komende dertig jaren met 70.000 afnemen tot 170.000. Een daarop volgende reflex is een poging om het gevolg af te wenden door campagnes te starten waarin het wonen in eigen gemeente enorm wordt aangeprezen. Je ziet dan ook dat naastliggende gemeenten elkaar gaan beconcurreren. Ik zou in dat geval willen zeggen: probeer de pijn niet bij de bureaus te leggen maar werk samen. Het vereist durf om de concurrentie te vermijden en juist samen te werken. Een bestuurder met aanzien kan in deze situatie partijen bij elkaar brengen; gemeenten, maar ook schoolbesturen of samenwerkende detailhandel. De provincie kan hier eventueel een bemiddelende rol in spelen."

Betekent krimp niks doen? "In de woningbouw geldt dat niet. Onderzoek toont aan dat de woningbehoefte in de komende jaren zal blijven veranderen, dus in kwalitatief opzicht moet hier op in worden gespeeld. Dat kan door op bepaalde plaatsen twee kleine huisjes af te breken en daar één betere woning voor terug te bouwen."

Ook voor het onderwijs zijn er gevolgen, legt Korsten uit: "Op basis van een goede analyse kunnen voorspellingen voor leerlingaantallen worden gemaakt. Dat hoeft niet sluiting van de school te betekenen, met fusies en samenwerking kunnen ook problemen worden opgevangen. In Parkstad zien we al dat onderwijzers elkaar gevonden hebben."

Dat het onderwerp nu ook door de landelijke overheid serieus wordt genomen, is op dit moment een lichtpunt. Korsten: "Gelukkig neemt minister Van der Laan, samen met staatssecretaris Bijleveld, het vraagstuk serieus en wil hij een 'actieplan bevolkingsdaling' aanbieden. Dit kan de opmaat worden tot een nationaal krimpbeleid. Het is goed dat er zo meer aandacht komt voor het platteland in Nederland. Er gaat veel energie naar de Randstad. Het wordt tijd dat er naast het Grote Stedenbeleid ook een Groot Plattelandsbeleid komt!"

vendien creëren we werkgelegenheid. Die hebben we hard nodig om levensvatbaar te blijven."

Een groep enthousiaste mensen is gaan nadenken over de mogelijkheden. Er is goed gekeken naar wat Zijldijk wél heeft; ruimte, akkerbouw en een goede ontsluiting voor vrachtverkeer. Het dorp heeft verschillende onderzoeken laten doen naar technische mogelijkheden en economische haalbaarheid, en uiteindelijk gekozen voor een biomassa-vergistinginstallatie. Restproducten van agrarische bedrijven kunnen worden ingezet om het dorp van gas en elektriciteit te voorzien. Er zijn ook plannen voor een biotankstation. In de dorpsvisie worden aanvullende maatregelen geformuleerd, zoals een gezamenlijke aanpak om huizen te isoleren en zonnecollectoren te plaatsen.

Wat zijn randvoorwaarden om zo'n project te laten slagen? "Maatwerk," zegt Schaap. "Je moet kijken naar wat je als dorp wel en niet in huis hebt aan fysieke omstandigheden, expertise, maar ook aan draagvlak onder bewoners. In Zijldijk waren veel bewoners bang voor uitzichtsvervuiling. Dan moet je geen windmolens doordrukken."

Hoe is de stand van zaken? "Op dit moment is een ingenieursbureau bezig met de laatste check. We zijn bezig om partners zoals de landbouwcoöperatie en de woningbouwvereniging te benaderen en om de financiering rond te krijgen. We willen nu zo snel mogelijk een beslissing maken: go or no go."

"Duurzame dorpen" is één van de thema's voor het komende PlattelandsParlement. Meer informatie: www.PlattelandsParlement.nl

Thema 2009: Decentralisatie en burgerparticipatie

Dorpsvernieuwing In Elsendorp fietst de wijkverpleegster weer door de straat

Veel kleine plattelandskernen hebben te maken met een afnemend niveau van voorzieningen voor zorg en welzijn. De nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) biedt juist kleine plattelandskernen nieuwe mogelijkheden om voorzieningen op maat te creëren.

In 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) van start gegaan. De WMO vervangt een aantal eerdere wetten op het gebied van zorg en welzijn. De uitvoering van de WMO is sterk gedecentraliseerd. Gemeenten krijgen veel beleidsvrijheid om voorzieningen voor zorg en welzijn naar eigen behoefte vorm te geven.

In Elsendorp is de invoering van de WMO voortvarend aangepakt. Dat geldt bijvoorbeeld voor de wijze waarop de ouderenzorg is aangepakt. Nadat in het dorp twaalf zorgappartementen

waren gebouwd, werd geconstateerd dat de zorg in deze appartementen door vijf zorginstellingen werd geleverd. Gevolg is veel verschillende mensen over de vloer, weinig tijd voor persoonlijk contact, veel bureaucratie en veel reistijd. Het dorpsoverleg bedacht: "Kunnen we dit niet anders regelen?" Ja, dat kan, blijkt nu. Het dorpsoverleg heeft ervoor gezorgd dat er de zorg door één instelling wordt geleverd, met werknemers uit het eigen dorp. Een enkeling maakt hier geen gebruik van en kiest een andere zorginstelling.

Ondertussen heeft de gemeente Gemert Bakel financiële middelen beschikbaar gesteld voor de aanstelling van een dorpsondersteuner. De inwoners kunnen bij deze persoon terecht met allerlei vragen, waaronder zorgvragen. De dorpsondersteuner begeleidt de vraag van signaal tot oplossing en kijkt of deze vraag bijvoorbeeld moet worden doorgestuurd naar de WMO-coördinatrice.

Elsendorp laat verder met onder meer de ontwikkeling van een brede school zien dat het een initiatiefrijk dorp is. De brede school is tevens buurthuis, waar zowel de basisschool, peuterspeelzaal, een jeugdhonk en bibliotheek onderdak vinden. 's Avonds maken verenigingen gebruik van het gebouw. Iedereen deelt hetzelfde gebouw, dat daarmee de kern van het dorp vormt. Met deze initiatieven is het dorp een goed voorbeeld hoe de nieuwe WMO goed kan worden benut voor een leefbaar dorp.

"Decentralisatie en burgerparticipatie" is één van de thema's voor het komende PlattelandsParlement. Meer informatie: www.PlattelandsParlement.nl